

2 ta' Diċembru, 1960

Imħallaf:—

Onor. Dr. A. Magri, B.Litt., LL.D.

Unur Tiegħu Archbald Campbell ne.

versus

S. Capt. Vincent Tabone, M.D., D.O. (Oxon.), D.D.M.S. (Lond.),

F.R.C.S. (Edin.), et.

Arbitraġġ — Rogatorji — Rekwiżiti — Xhieda.

Bier tista' tiġi milqugħa talba għas-smieġh ta' xhud permezz ta' rogatorji fejtieg qabel xejn illi x-xhud li jinsab imsejfer ikun ammissibbli, jiġifieri li jkun għe kompriz fil-lista tax-xhieda li jkun għamlet il-parti li trid tipproduċeh; u allura, jekk ix-xhud assenti ma għex dikjarat, ma tistgħax issir talba għas-smieġh tiegħu bi dritt; salva l-fakolta tal-Qorti li tammetti anki x-xhieda tiegħu jekk tiġi dimostrata xi necessita jew utilita li jiġi ezaminat dak ix-xhud, u salv li l-Qorti tiegħu konsiderazzjoni ta' dan fil-kap tal-ispejjez.

Barra minn hekk, fejtieg ukoll li jiġi muri lill-Qorti li d-depożizzjoni tax-xhud imsejfer hija indispensabbli għad-deċiżjoni tal-kawża; u l-prova hija ndispensabbli, meta ma tistgħax issir "aliunde" bill-mezzi ordinarji, u fejtieg għalhekk xi mezz straordinarju, bħal ma huma r-rogatorji.

Arbitru li jkun ha parti fil-pronunċjament ta' "award" huwa ammissibbli bħala xhud f'kawża sussegwenti għall-istess "award", bier jirhed dwar ċirkustanzi ta' fatt li jkunu għew konozzuti minnu bħala arbitru.

Il-Qorti:— Rat iċ-ċitazzjoni li biha l-attur nomine, wara li ppremetta illi bi skrittura tal-25 ta' Mejju 1959 (li tagħha qegħdha tiġi annessa kopja, dokument "A"), il-Gvern u l-"Union" rappreżentata mill-konvenuti kienu kkuntrattaw, fost affarijiet oħra, li fil-każ ta' nuqqas ta' ftehim bejniethom dwar il-pożizzjoni tal-uffiċjali mediċi tal-Gvern fl-istruttura l-għdida ta' salarji, il-punti kollha ta' differenza bejniethom kellhom jiġu maqtuha minn "Special Medical Conciliation Board", u li d-deċiżjoni ta' dan il-Board kellha torbot liż-żewġ partijiet; u peress li in seg-

witu ta' dan il-ftehim il-partijiet ikkostitwew "Special Medical Conciliation Board" kompost minn Alwyne Laybourne Trendle, D.B.E. (nominat mill-Gvern), u minn Solomon Wand, D.C.L., M.B., Ch.B. (nominat mill-"Union"), taht il-presidenza ta' George Gordon Honeyman, C.B.E., Q.C., liema Board kellu t-termini ta' riferenza dettaljati fid-dikjarazzjoni tal-attur; u peress li dan il-Board, skond kif gie miftiehem bejn il-partijiet, wara li ha konjizzjoni tal-każijiet sottomessi minn parti u minn oħra, u wara li sama' t-trattazzjoni tagħhom f' Londra, b'deċiżjoni ta' magġuranza tat-18 ta' Mejju 1960 (li tagħha qeghdha tigi hawn eżibita kopja, dokument "B"), li giet debitament komunikata lill-konvenuti nomine b'ittra tas-segretarju tal-Board tal-istess data, issa ta l-"Award", jew deċiżjoni tiegħu skond it-termini ta' riferenza li ke'lu; u peress li l-konvenuti nomine, b'ittra tat-22 ta' Mejju 1960 (li tagħha wkoll qeghdha tigi eżibita kopja, dokument "C"), u b'kontroprotest preżentat f'din il-Qorti fis-6 ta' Gunju 1960 (dokument "D"), infurmaw lill-Gvern li huma ma jridux jaċċettaw id-deċiżjoni tal-Board u jridu li jsir Board ieħor mill-gdid, u dan fuq il-pretest li l-Board ma ddeċidiex il-każ, għaliex Dr. Wand ma ffirmax dik id-deċiżjoni; u peress li l-partijiet kienu ftehm u wkoll li fil-każ ta' xi divergenza ta' opinjoni bejn il-membri tal-Board huma jirrimettu ruħhom għad-deċiżjoni tal-istess Board dwar il-metodu kif kellha tigi regolata l-proċedura tal-Board; u peress li l-membri tal-Board iddeċidew li l-"award" tagħhom johroġ effettivament kif hareġ, ċjoè b'deċiżjoni tal-magġuranza u bid-dikjarazzjoni fil-paragrafu (21) li Dottor Wand ma kienx qiegħed jiffirma għaliex ma kienx jaqbel ma' dik il-magġuranza; u peress li għalhekk id-deċiżjoni fuq imsemmija, kif komunikata lill-konvenuti nomine, għandha jkollha effett;

Ta'ab li jiġi dikjarat u deċiż minn din il-Qorti li l-imsemmija deċiżjoni ta' li-"Special Medical Conciliation Board", kif mogħtija fit-18 ta' Mejju 1960, u komunikata lilhom kif intqal fuq, hija deċiżjoni li torbot lill-partijiet u għandha jkollha effett bħala tali. Bl-ispejjeż, kompriżi kompriżi dawk tal-protest tal-ewwel ta' Gunju 1960, kontra l-konvenuti nomine;

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet tal-konvenuti, li biha ssottomettew illi l-"Medical Conciliation Board" ma tax l-"award" tiegħu, għaliex skond il-ftehim bejn il-partijiet l-"award" ma kellux ikun b'magġuranza, imma kellu jkun id-deċiżjoni tal-membri ko'lha tal-Board; u subordinatament, li l-"award" li suppost gie mogħti mhux skond it-"terms of reference", għax ma jiddeterminax il-"position of the Government Medical Officers in the new general salary structure for the Civil Service", kif jiġi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

Rat ir-rikors tal-konvenuti, preżentat fit-13 ta' Novembru 1960, li bih talbu l-ispedizzjoni tar-roġatorji għax-xhieda ta' George Gordon Honeyman, O.B.E., Q.C., Dr. Solomom Wand, u E.W.J. Cawley, li jinsabu barra minn Malta, u eżikew l-interrogatorji relattivi;

Rat ir-risposta tal-attur tas-26 ta' Novembru 1960, li biha ssottometta illi, għar-raġunijiet ġa esposti fit-trattazzjoni orali dwar l-indispensabbiltà o meno tax-xhieda, u in partikulari għar-raġuni li l-konvenuti ma ppruvawx bil-ġurament illi jafu, jew għandhom informazzjoni, li dawk x-xhieda jistgħu jiżguraw il-verità tal-fatti miġjubin fil-interrogatorji, oppona ruħu għat-talba;

Omissis;

Ikkunsidrat, dwar it-talba għar-roġatorji;

Illi, qabel xejn, anki x-xhud li jinsab imsiefer irid ikun ammissibbli, fis-sens li jrid ikun gie kompriż fil-lista tax-xhieda tal-parti li tkun trid tipproduċieh, skond ma hu preskritt fl-art. 155 u 158 tal-Proċedura Ċivili, applikabbli anki fil-każ ta' xhieda assenti minn dawn il-Gżejjer (Kollez. XXXII-I-544). Issa, fil-każ preżenti, il-konvenuti fil-lista tax-xhieda annessa man-nota tal-eċċezzjonijiet, mit-tliet xhieda in kwistjoni ndikaw biss lil Dr. Solomon Wand u lil E.W.Y. Crawley, segretarju tal-Board, u ma semmewx lix-xhud George Gordon Honeyman; għalhekk, almenu għal issa, il-konvenuti ma jistgħux, bi dritt, jitolbu li jin-stema' l-imsemmi Honeyman, salva dejjem il-fakoltà tal-

Qorti li tammetti anki din il-prova jekk tiġi dimostrata xi neċessità jew utilità li teżamina dak ix-xhud, u salv ukoll li tiegħu konsiderazzjoni ta' dan fil-kap tal-ispejjeż (Kol'ez. XXXII-I-544, ġa fuq citata);

Illi, barra minn hekk, jeħtieġ li jiġi muri lill-Qorti li d-depożizzjoni tax-xhud li jinsab barra minn dawn il-Gżejjer hija ndispensabbli għad-deċiżjoni tal-kawża (art. 613 Kod. cit.). Issa, skond il-ġurisprudenza tagħna, il-prova hija ndispensabbli meta ma tistgħax issir "aliunde" bil-mezzi ordinarji, u jeħtieġ għalhekk li ssir b'mezz straordinarju, bħal ma huma r-roġatorji (Kollez. XXIII-I-1016 in fine, u XXXVI-IV-83). Issa, il-konvenuti jridu, bix-xhieda in kwistjoni, jissostanzjaw l-ewwel eċċezzjoni tagħhom, kif spjegata fil-verbal fol. 31 u fid-dibattitu orali tal-kawża, jiġifieri illi, mentri "ex admissis" il-proċedura giet imħollija f'idejn il-Board, ma kienx hemm ebda ftehim bejn il-membri "kol'ha" ta' dak il-Board dwar il-proċedura li kellha tiġi segwita fil-każ li l-membri kollha tal-Board ma jkunux jaqblu dwar it-termini tal-"award", u illi fil-fatt Dr. Ward ma ħa ebda parti f'ebda deċiżjoni dwar simili proċedura;

Illi ma jidherx, skond ma ssottomettew id-difensuri, li kien hemm fuq l-imsemmija kwistjoni xi proċess verbal jew prova oħra bil-miktub, u għalhekk l-allegazzjoni tal-konvenuti ma tistgħax tiġi sostanzjata bil-mezzi ordinarji, iżda per mezz tax-xhieda stess li fuq daqshekk jistgħu jitkellmu, jiġifieri Dr. Ward u Crawley;

Hawn l-attur isottometta illi l-kwistjoni tista' tiġi riżoluta bil-kontenut stess tal-"award", u preċiżament fejn jingħad, fil-parti konkluzjonali tiegħu, illi "the members of the Board have given careful consideration to the statements and submissions made on behalf of the Parties, but regret that after full deliberation they have been unable to reach agreement. The divergence of view between Dr. Ward and the other members of the Board is so wide that he finds himself unable to sign this report"; liema kliem ma jirrisolvux il-kwistjoni "de qua", għaliex ma jirriżultax jekk il-membri tal-Board ħadux ebda deċiżjoni

dwar il-proċedura li kelliha tiġi segwita fl-eventwalità li ma jaqblux bejniethom; lanqas jirrizulta jekk din il-proċedura gietx deċiża bl-unanimità bejniethom, u lanqas jekk Dr. Wand hax effettivament parti f'dik id-deċiżjoni. U dawn huma preċiżament l-obbjettivi tal-konvenuti għall-prova mitluba, kif jidher mill-interrogatorji minnhom eżibiti;

Illi l-attur obbjetta wkoll li t-talba għar-roġatorji ma għandhiex tiġi ammessa għaliex il-konvenuti ma ppruvawx bil-gurament illi jafu, jew li għandhom informazzjoni, illi x-xhieda jistgħu jiżguraw il-verità tal-fatti miġjubin fir-roġatorji. Din l-obbjezzjoni ma tirrigwardax l-indispensabbiltà tal-prova "ut sic", u tista' titwieled biss jekk il-konvenuti ma jottemperawx għall-ordni li sejjer jingħata l-quddiem. Jekk ix-xhieda, mbgħad, jirrispondu affermattivament jew negattivament għal dawk l-interrogatorji, hija kwistjoni li ma tostakolax l-indispensabbiltà tal-prova mitluba;

Illi ma jistgħax jingħad, almenu għal Dr. Wand, li huwa, bħala membru tal-Board, ma jistgħax jixhed dwar il-kwistjoni; għaliex l-interrogatorji jirrigwardaw biss ċirkustanzi "ta' fatt", minnu konoxxuti bħala wieħed mill-Board. "An arbitrator may be called as a witness in a legal proceeding to enforce his award, and may be asked as to what passed before him, and as to what matters were presented to him for consideration, but may not, in examination in chief, be asked as to what passed in his own mind when exercising his discretionary power on the matters subjected to him" (Halsbury, Laws of England, Vol. XIII, § 799, Hailsham edition); kif ukoll:— "He may state what course the proceedings took before him, what claims were made by either party, and what claims were admitted; but his evidence is not admissible to explain, or to aid, or to contradict his award" (Halsbury, op. cit., Vol. I, § 1130);

Analogu huwa l-insenjament tad-dottrina taljana. "L'arbitro non è un funzionario dello Stato; non ha giurisdizione, nè propria nè delegata; non attua la legge, nè la eseguisce. Esso in sostanza è un privato, e tale rimane anche

quando esercita la funzione dell'arbitro; e quindi non vi è nessuna ragione di incompatibilità per l'assunzione della funzione di testimoniaio allo scopo di esporre al giudice i fatti conosciuti nell'esplicazione del suo ufficio di arbitro. Nè per gli arbitri si può dire, come per i giudici, che ogni fatto che segue in giudizio deve constare da atti del giudizio, picchè i giudizi arbitrali possono anche svolgersi in modo che i fatti che avvengono davanti agli arbitri non risultano dagli atti del giudizio, e sarebbe invero strano vietare la prova testimoniale di questi fatti quando non ne fosse possibile alcun'altra prova. E' da concludersi, quindi, che gli arbitri possono deporre su fatti conosciuti nella loro qualità, occupati come arbitri" (Digesto Italiano, Testimoni e Prova Testimoniale, § 152);

Għal dawn il-motivi;

Til'qa' t-talba dedotta fl-imsemmi rikors tal-konvenuti tat-13 ta' Novembru 1960, limitatament għax-xhieda ta' Dr. Solomon Wand u ta' E.W.J. Crawley, u tirriżerva li tippovdi l-quddiem, jekk ikun il-każ, dwar ix-xhieda ta' George Gordon Honeyman;

Tordna lill-konvenuti li fi żmien tmien tijem mil-lum jikkonfermaw bil-ġurament (1) li d-depożizzjoni tal-imsemmija xhieda hija ndispensabbli għad-definizzjoni tal-kawża, (2) u illi huma jafu, jew għandhom informazzjoni, li għandhom raġuni biżżejjed biex jaħsbu li hija vera, li daww ix-xhieda jistgħu jikkonfermaw il-verità tal-fatti kontenuti fl-interrogatorji għa msemmija, u illi x-xhieda jinsabu fl-indirizzi ndikati fin-nota eżibita mal-imsemmi rikors;

Tordna wkoll illi t-traduzzjoni tal-interrogatorji tigi bil-ġurament konfermata mill-persuna li għamlitha;

Tordna lill-attur li fi żmien sitt ijiem jindika r-rappreżentant tiegħu fl-eżami tax-xhieda msemmija;

U tħalli l-kawża għall-15 ta' Diċembru 1960, għall-kull provvediment ieħor skond il-ligi;

L-ispejjeż jibqgħu riżervati għad-deċiżjoni finali.